

Nr 236.

Av herrar **Holmström och Fahlman**, i anledning av **Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker samt om fortsatt giltighet av förordningen, m. m.**

Enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den ¹³/₁₂ 1946 få spritdrycker icke utminuterats till någon i större myckenhet än tre liter i månaden. Bestämelsen innebär, som bekant, en avvikelse från de regler för sprittilldelning, som gällde före 1941. Den, som tidigare hade rätt att inköpa fyra liter sprit per månad, har numera endast rätt att inköpa tre liter.

Anledningen till denna inskränkning framgår av det 1941 beslutade stadgande i rusdrycksförsäljningsförordningen, enligt vilket Konungen, där så prövas nödigt, »då krig eller omedelbar krigsfara råder så ock då arbetslöshet eller nöd i större omfattning föreligger», må meddela förbud mot bedrivande av detaljhandel eller föreskriva erforderliga inskränkningar däri. Som dessa i lagen uttryckligt angivna förutsättningar ej längre föreligga, är grunden undanryckt för en fortsatt tillämpning av nämnda kungörelse med stadgade inskränkningar.

Det har beräknats, att antalet motböcker, vilkas innehavare ha en nominell tilldelning av fyra liter i månader, uppgår till cirka 300 000. Om man förutsätter att av dessa 250 000 taga ut den s. k. fjärde litern, skulle detta medföra en ökad statsinkomst per år av spritskatten med cirka 23 milj. kronor med nuvarande genomsnittliga skattesatser.

Om man återinför den ursprungliga bestämmelsen om att maximikvantiteten skall vara 4 liter per månad, skulle den nu av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av spritskatten med 2 kr. per liter kunna reduceras ned till 1 kr. per liter, vilket ändock skulle giva statskassan större inkomster än enligt Kungl. Maj:ts förslag. Ett frisläppande av den s. k. fjärde litern jämte en ökad beskattning av 1 kr. per liter utöver nuvarande skattesatser skulle på den på detta sätt ökade kvantiteten beräknas kunna giva en ytterligare direkt statsinkomst av ca 55 milj. kr., d. v. s. ca 5 milj. kr. mera än vad Kungl. Maj:t beräknat genom en skattehöjning av 2 kr. per liter. Och detta är synnerligen önskvärt. Ty Kungl. Maj:ts förslag skulle driva upp priset på den redan starkt beskattade spriten i en sådan grad, att man kan befara en avsevärt ökad olaglig tillverkning och handel beträffande sprit. De sociala vådorna härav äro påtagliga.

De medborgare, som i första hand skulle komma att erhålla den större tilldelningen, tillhöra den kategori, som kontrollstyrelsen anser ha icke

endast ett verkligt behov därav utan även förutsättningarna för att med omdöme använda sig av densamma. Det torde därför icke finnas några reella nykterhetspolitiska motiv, som tala emot att de erhålla den för dem ursprungligen avsedda kvantiteten.

Visserligen avtog riksdagen hösten 1946, trots bevillningsutskottets tillstyrkan, en motion med samma syfte som denna. Då var emellertid i motionen även intaget ett yrkande om att rätten till efterhandsköp skulle utsträckas till sex månader. Det var säkerligen farhågorna för de nykterhetspolitiska konsekvenserna just därav, som den gången för många blevo avgörande. Dylika synpunkter behöva nu ej spela in, då här endast är fråga om ökning av motbokstilldelningen från tre liter till fyra liter per månad.

Därför föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte såsom sin mening uttala, att den maximala motbokstilldelningen bör höjas från tre liter till fyra liter per månad, samt att därigenom den av Kungl. Maj:t föreslagna ökade sprit-skatten med 2 kr. per liter måtte nedsättas till 1 kr. per liter.

Stockholm den 24 januari 1948.

Nils Holmström.

Georg Fahlman.